Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. — Ч. 234. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 11-го ЛИСТОПАДА 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 11, 1953. No. 234. VOL. LXI.

ГУБЕРНАТОР БИРНС ПІДТРИМУЄ БРАВНЕЛЛА ПРОТИ ТРУМАНА

БИРНС ТВЕРДИТЬ, ЩО ТРУМАН ЗНАВ ПРО ЗВІТ ГУВЕРА; БРАВНЕЛЛ ВИЯВЛЯЄ, ЩО ПРО ШПИГУНСТВО ВАЙТА ЗНАЛИ ДЕВ'ЯТЬ ВИСОКИХ УРЯДОВЦІВ

Вашингтон. — Губернатор Південної Каролайни Джеймс Ф. Бирнс заявив, що, згідно із заявою генерального прокуратора Герберта Бравнелла, бувший президент Геррі Труман знав ще перед номінацією Геррі Декстера Вайта на виконного директора Міжнародного Монетарного Фонду, що він запідозрений у зв'язках із комуністами. Бирнс також дістав був звіт директора ФБІ Гувера про те, що Вайта підозрівають в шпигунстві, і негайно пішов до президента Трумана, щоб вияснити цю справу. Труман був стурбований. Бирнс дораджував президентові стримати цю номінацію, але саме в тому часі Сенат номінацію затвердив. Бирнс порадив Труманові, щоб хтось із сенаторів зажадав ревізії цієї ухвали, або щоб Труман відмовився підписати номінацію, але президент не погодився ні на перше, ні на друге. І так Геррі Декстер Вайт обняв свій високий пост. — Президент Труман цими днями прибув до Ню Йорку, щоб одержати тут дві нагороди від жидівських організацій. Журналісти просили його висловитися в справі обвинувачень генеральним прокуратором його особи, але бувший президент заявив: „Не докучайте мені, я прибув сюди як гість, і не даю жадних коментарів в цій справі!" Генеральний прокуратор Герберт Бравнелл подав список усіх тих визначних осіб, які дістали були повідомлення ФБІ про те, що Вайт має зв'язки з комуністами. Ці особи — це: 1. генерал майор Геррі Г. Вон — бувший військовий дорадник през. Трумана. 2. Том С. Кларк — тодішній генеральний прокуратор. 3. Дж. Ф. Бирнс — тодішній державний секретар. 4. Джеймс В. Форрестол — тодішній секретар фльоти. 5. Спрюілл Брейден — асистент державного секретаря. 6. Адмірал фльоти Вільям Д. Легі — тоді шеф штабу головного команданта. 7. Генерал Гойт С. Ванденберґ — асистент шефа штабу. 8. Фред М. Вінсон — тоді секретар скарбу і 9. Фред Лайон — голова Відділу Кореляції Закордонних Дій в державному департаменті. Бравнелл заявив, що звіт ФБІ про Вайта особисто доручено було генерал-майорові Вонові. (Після першої заяви Бровнелла ген. Вон заявив, що він вперше чує прізвище Вайта і заперечив, що мав якийбудь звіт про нього).

Федеральний Суд визнав конституційність реєстрації вантажників у Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. — Федеральний Суд, що складався з трьох суддів, визнав конституційним зарядження Двостейтової Портової Комісії, яка саме тепер переводить реєстрацію портових робітників, та тих, що мають працювати в портових установах, щоб у той спосіб очистити порт від злочинних елементів, які там досі допускалися всіляких надужить. Проти зарядження цієї комісії внесла була скаргу Міжнародна Спілка Вантажників, яка під проводом Райена, твердячи, що зарядження про реєстрацію незаконне, бо нарушує конституційні права американських горожан. Федеральний Суд став на становищі, що Двостейтова Портова Комісія не порушує конституційних прав, вона діє для публічного добра, бо хоче очистити порти Ню Йорку і Ню Джерзі від тих злочинних елементів, які при допомозі вимушувань і хабарів тероризували корабельні фірми і робітництво. Міжнародна Спілка Вантажників під проводом Райена заповіла відклик до вищої судової інстанції.

Плянують заборону затримуватися автам в центрі Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. — Міська Управа Ню Йорку плянує заборону затримуватися автам в центрі Ню Йорку, починаючи з 1 грудня ц. р. впродовж дальших шістьох тижнів. Ця заборона буде важна під час збільшеного руху від 8 до 9 години ранку і від 4 до 6 години ввечорі в будні дні від понеділка до суботи. Ця заборона відноситься до таких вулиць: 14, 23, 34 42 і 57 між Першою та Десятою евеню. Одночасно поліція пильнуватиме, щоб дотеперішні заборони ставати автам на вулицях міста були якнайгостріше збережені. Комісар руху заявив, що навіть ті особи, які дотепер могли порушувати приписи про затримування авт на вулицях (лікарі, шофери тягарових авт з доставами і інваліди), — мусять стосуватися до загальних заряджень, які обмежують в деяких годинах стояння авт на вулицях.

Помер російський лявреат Нобля Александер Бунін

Париж. — Помер у віці 83 років Александер Бунін, єдиний російський письменник який дістав був у 1933 році нагороду Нобля з ділянки красного письменства. Буніна називали останнім клясиком російської літератури і „співцем дворянських гнізд". Він належав до давньої російської еміґрації і, діставши нагороду Нобля, відмовився, щоб совєтський посол представив його норвезькому королеві. Одержавши $40,000 нагороди доживав віку у Франції. Рішуче відмовився вертатися до СССР.

В АМЕРИЦІ

● **17-річна жінка,** яка недавно втратила дитину, викрала в стейті Індіяна 5-місячного хлопчика і завезла його до себе в стейт Оклагому. Коли поліція її арештувала, вона заявила: „Цей хлопчик подібний до моєї дитини. Нехай же його мати годує, а як він виросте — то однаково буде мій!"

● **Поліція виявила** один 20-доляровий і один 10-доляровий банкнот із серії банкнотів, до якої належали 300,000 долярів, що їх не знайдено після арештування вбивника 6-річного сина мільйонера Ґрінліза.

● **23 листопада на обіді,** що його влаштовує Республіканська партія в Щикаґо, промовлятимуть два секретарі з Айзенгаверового кабінету: секретар скарбу Джордж М. Гомфрі і секретарка здоров'я та виховання пані Овета К. Гоббі.

● **Бенджеміна Енкарнасіона,** який не з'явився в суді після 19 візвань заплатити кару за неправильну їзду автом, арештували й випустили під найвищу кавцію, що її будь-коли платили власники авт — 10,000 дол.

● **Ціла Аляска схвильована** вбивством мільйонера Сесіля Веллса. Поліція арештувала його на 20 років молодшу жінку та її полюбовника джезового музиканта негра Джанні Ворена. Перші зізнання Діяни Веллс спричинили її арештування. Вона вже п'ята жінка Веллса, яке все населення Фербенксу думало, що Веллси добре жили.

Помер король Арабії, Ібн Савд

Багрейн. — Король Ібн Савд, основник королівства Савді Арабія, помер у 73 році життя. Його наступником став 52-літній син, князь Савд, який негайно проголосив наступником престолу свого молодшого брата, 46-літнього князя Файзала. Король Савд був від довшого часу хворий на серце. Він був приятелем західніх держав, зокрема Америки. 1 березня 1945 року він виповів війну Німеччині й Японії. Його репрезентант взяв участь у заснуванні Об'єднаних Націй. Він був одним із найбагатших людей у світі, маючи округло $200,000,000 річного прибутку з копалень нафти. Він постійно модернізував своє пустинне королівство, будував цілі міста, школи, шпиталі й наводнював пустинні оселі. Одружений вперше, як мав 15 років, залишив 4 „леґальні" дружини, згідно з постановами Корану і коло сотні попередніх, що їх підпомагав грішми. Ще в минулому році став був батьком, а загалом мав 140 дітей.

Ібн Сауд

Гомфрі передбачає 8-більйоновий дефіцит

Дітройт. — Секретар скарбу Джордж М. Гомфрі, промовляючи в Господарському Клюбі в Дітройті, заявив, що в найближчому фінансовому році, який починається 1 липня 1954 року, уряд матиме від 8 до 9 більйонів дефіциту, якщо не зменшиться державних видатків або не збільшиться прибутку нових податків. Такий високий державний дефіцит пояснюється тим, що згідно з законами, 1 січня 1954 року кінчається податок від надмірних прибутків корпорацій і зменшується на 10 відсотків прибутковий податок. Щоб не допустити до такого великого недобору в державному бюджеті, уряд проєктує нові податки, зокрема податок від продажу (коло 5%), який платили б продуценти, а не споживачі. Гомфрі заявив, що уряд дбає про найголовнішу ціль господарської політики, а саме про здорову валюту, тобто про стабілізацію вартости доляра. Стабілізація доляра залежить від здорового державного бюджету, здорової системи федеральних резерв і здорового керування державними боргами. Уряд президента Айзенгавера дбає, щоб усі ці ділянки господарського життя спричинялися до втримання стійкости доляра, і це йому вдається, хоч попередній демократичний уряд довів був до знецінення доляра. В ділянці державних боргів уряд проєктує випустити 20-річні державні бонди. В справі вищих відсотків від позичок Гомфрі заявив, що вищі відсотки не підуть на шкоду широких кіл населення, бо в ЗДА більше людей користає з вищих відсотків, а менше позичають гроші.

Едґар Гувер заявляє, що злочини малолітніх починаються вдома

Вашингтон. — Директор Федерального Бюра Інвестиґації Дж. Едґар Гувер написав статтю для „Юнайтед Пресс", в якій твердить, що заподіювані на вулицях злочини малолітніх осіб мають свій корінь в домах, в яких живуть батьки цих дітей. Батьки зле виховують своїх дітей, не дбають про них, залишають їхнє виховання вулиці, і внаслідок цього рікрічно зростає число малолітніх осіб, які допускаються всіляких злочинів. На мільйон арештованих осіб із 232 міст з населенням понад 25 тисяч жителів, аж 7,8 відсотка арештованих були особи, які не осягнули ще 18 року життя. Коли дивитися на злочинців в окремих родах злочинів, то аж 52,6 відсотка арештованих за злодійство — це малолітні, між вломлювачами аж 47,8 відсотка малолітніх, а між грабівниками — 19,4%. Гувер домагається, щоб громадянство зайнялося молоддю, бо вона не родиться злочинцями, тільки ними їх робить вулиця.

ПОСАДНИК МІСТА БОФАЛО УКРАЇНСЬКОГО РОДУ

Степан Паньків з дружиною радіють перемогою у виборах на посадника міста Бофало. П. Паньків, досі продавець авт, є першим американцем українського роду, обраний на таке високе становище у великому місті. Після виборів — п. Паньків заявив: „Все, що я можу тепер сказати, це подякувати Богу і вам, добрі люди. В цій хвилині мені бракує слів..." Разом з Паньковим тріюмфували його приятелі, „клепаючи" його по плечах з такою силою, що він заточувався.

Черчил закликає Францію погодитись з Німеччиною

Лондон. — На традиційному щорічному бенкеті у лорда - мейора міста Лондону прем'єр Винстон Черчил виголосив велику промову на тему закордонної політики. Він поклав великий натиск на конечність єдности західнього світу і висміяв поголоски про поважні розбіжності між Англією і ЗДА. Це, сказав він, демократичні держави, а при демократичних режимах завжди падуть між іншими також нерозумні слова. Зокрема Черчил говорив про конечність ввести післявоєнну Німеччину в родину мирних народів і закликав Францію „забути" заподіяні останньою війною кривди та помиритися з Німеччиною і запросити її до згідливої співпраці. Він закликав також Італію і Югославію „зберігати спокій і зрівноважені манери". „Не думаю — казав Черчил, — що ЗДА й Англію має обкидати лайками і образами юрба фашистів чи комуністів, і мені дуже прикро, що італійці та югослави такі сердиті одні на одних". Черчил запевнив, що Англія і Америка шукають „доброї і чесної" розв'язки справи Трієсту, дармацо це забере довший час. — Водночас державний секретар ЗДА Дж. Ф. Доллес підтримав англійський уряд в його становищі супроти італійських скарг на британського командувача в Трієсті, генерала Вінтертона. Доллес ствердив, що італійці ніколи не нарікали на генерала Вінтертона і що Америка має надалі до нього повне довір'я.

Моссадек грозить самогубством

Теґеран. — Другого дня судової розправи перед надзвичайним військовим судом колишній 73-літній прем'єр Ірану, д-р Могаммед Моссадек, далі заперечував важність цього суду і твердив, що він є леґальним прем'єром держави. Він заявив, що коли засудять його на смерть, то не проситиме ласки, бо ласку можна проявляти тільки зрадникам, а не заслуженим для держави діячам. Він, мовляв, житиме до смерти у в'язниці, а коли б випустили його на волю передчасно, то покінчить самогубством. Водночас заявив, що коли суд не послухає його арґументів і далі захоче судити його, то він не з'явиться більше в судовій залі, „хоч би мені відрізали голову". Коли ж — кричав Моссадек — силою приведуть його на залю, то він не братиме ніякої участи в розправі. Він нарікав на позбавлення його всяких свобід і кричав, що „не вільно мені навіть кричати".

Д-р Могаммед Моссадек

Чотири держави оскаржують Ізраїль

Об'єднані Нації. — Британія, З'єдинені Держави, Франція і Греція однозгідно визнали Ізраїль винним у нападі на арабське містечко Кібія у прикордонній смузі Йорданії. Першою Англія, устами свого представника сера Ґледвайна Джебба, прилучилась до звідомлення генерала Беніке, шефа місії ОН в Палестині, що цей напад перевели 250-300 добре вишколених і озброєних жидівських вояків, байдуже, чи це були члени реґулярної жидівської армії, міліції чи вишколені й озброєні поселенці. Після того представники ЗДА, Франції і Греції промовляли більш-менш в тому самому тоні.

Проф. Добрянський і Ю. Старосольський спростовують неточності американської преси

Вашинґтон. — Дві столичні газети, „Івнінґ Стар" і „Вашинґтон Повст", надрукували в останньому часі два довші спростовання, написані проф. Л. Добрянським і д-ром Ю. Старосольським, на поміщені в тих газетах неточності про Україну та її змагання. „Вашинґтон Повст" з 4-го листопада надрукував вияснення проф. Добрянського на поміщену в тій газеті статтю: „Знову совєтські меншини". Проф. Добрянський доказує, що „національною меншиною" в Совєтському Союзі є властиво росіяни, які в порівнянні з іншими національностями є в меншості. Під тим кутом вияснює проф. Добрянський теж і відносини між російськими та неросійськими групами на еміґрації. Редакція газети від себе друкує в тому самому числі довгий редакційний коментар, в якому всецілo підтримує твердження проф. Добрянського та звертає увагу на національну, історичну, культурну й ідейну відрубність українців від росіян, стверджуючи, що при мудрій політиці вільний світ міг би використати українські змагання як одну з найбільш реальних сил у боротьбі проти загрози комуно-російського імперіялізму.

Вашинґтонський „Івнінґ Повст" з 29-го жовтня надрукував довше вияснення д-ра Юрія Старосольського на тему, хто перший почав боротьбу проти Совєтів. В тій газеті була надрукована стаття коментатора Елмера Дейвіса, в якій автор твердить, що це чехи і поляки перші підняли зброю проти большевизму. Д-р Старосольський спростовує це, наводячи відомі факти про війну Української Народної Республіки проти комуністичної Московії.

ПОГІРШАННЯ ВІДНОСИН ІЗ СОВЄТАМИ АКТУАЛІЗУЄ ЗУСТРІЧ „ТРЬОХ ВЕЛИКИХ"

АЙЗЕНГАВЕР, ЧЕРЧИЛ І ЛЯНІЄЛЬ ЗУСТРІНУТЬСЯ В НАЙБЛИЖЧОМУ ЧАСІ

Вашингтон. — У найближчих тижнях відбудеться конференція „великої трійки", а саме президента Айзенгавера, англійського прем'єра Черчила і французького прем'єра Ляніеля в справі найважніших теперішніх міжнародніх проблем. Безпосередньою причиною скликання цієї конференції стала відмовна відповідь Совєтів з 3 ц. м. на запрошення, що його вислали до Москви три західні великодержави зустрітися на спільній конференції у справах Німеччини й Австрії. Тому три західні великодержави мусять тепер устійнити спільну лінію у відношенні до Совєтів і, у зв'язку з цим, до інших найважніших справ, у зміненій ситуації, коли відпала надія на безпосереднє недалеке порозуміння з Совєтами. Конференція на Бермудах була вже передбачена в червні цього року для устійнення спільної лінії у відношенні до Совєтів після того, як Черчил запропонував нараду „великої чвірки", отже разом із Маленковим. Тоді рішено було, що спершу треба, щоб „велика трійка" була однозгідна, але пляновану на Бермудах конференцію відложено спершу наслідком кризи у Франції, де не стало прем'єра, і потім наслідком затяжної недуги Черчила. Згадана совєтська нота спричинила негайну нараду між президентом Айзенгавером і державним секретарем Дж. Фостером Доллесом у Білому Домі, після чого Дж. Ф. Доллес скликав пресову конференцію, на якій повідомив про рішення „великої трійки" зійтись на нараду, і подав аналізу останньої совєтської ноти. Зустріч на Бермудах відбудеться перед конференцією міністрів закордонних справ НАТО, що заповіджена на 11 грудня у Парижі.

За інформаціями, що їх подав Дж. Ф. Доллес на пресовій конференції, совєтська нота ставить такі передумови для участи СССР у спільній з західніми великодержавами конференції, у справі Німеччини: 1). три західні великодержави повинні припинити свої власні наради, себто без Совєтів, бо це „утруднює" Совєтам порозуміння з Америкою, 2). вони мають негайно припинити всі дальші заходи для введення в життя європейського пакту оборони, 3). німецької єдности не можна перевести без згоди Совєтів і забезпечення дальшого життя комуністичному режимові із Східньої Німеччини, 4). З'єдинені Держави повинні вийти з таких союзів, як Північно - Атлантійський Пакт (НАТО) і Тихо-Океанський Пакт, як також зректися своїх закордонних військових баз, 5). ЗДА повинні визнати комуністичний уряд Китаю і погодитись на допущення червоного Китаю до Об'єднаних Націй, 6). ЗДА повинні погодитись допустити СССР до політичної конференції в справі Кореї в характері „невтральної" держави, як також допустити інших „невтральних", бо інакше Совєти не помагатимуть скликати таку конференцію. — Державний секретар Дж. Ф. Доллес схарактеризував совєтську ноту, яка висуває такі претенсії, як „холодний виклад совєтських жадань". У зв'язку з зовсім ясним становищем Совєтів до НАТО й европейського пакту оборони, при чому Совєти стараються впливати на Францію, щоб вона не ратифікувала цього останнього пакту, треба, щоб ЗДА і Англія у безпосередній зустрічі з представником Франції з'ясували своє становище. — Цим становищем є рішення безумовно ввести дозброєну Німмеччину в оборонну спілку Західньої Европи — таким, або іншим шляхом.

Криза в Кореї триває далі

Токіо. — Голова Невтральної Комісії, генерал Тімайя, заявив, що розв'язання кризи, яка настала на відтинку „переконування" неповоротців, лежить виключно в руках комуністів. Він зазначив, що не бачить іншого виходу, як тільки щоб комуністи прийняли його пропозиції, а саме, зреформувати спосіб переконування полонених, себто скоротити розмови з кожним окремим полоненим і говорити тільки з тими, що не відмовляються від такої зустрічі. Останнім разом за цілий день комуністи, протягаючи до безконечности розмови з полоненими, переслухали тільки 134-ох, а присутні 356 вернулися непереслухані. Після того комуністам забаглося говорити якраз з тими китайцями, що відмовилися з'явитися на зустріч. Один із членів швайцарської делеґації в Невтральній Комісії заявив, що комуністи хочуть прикрити свою невдачу у справі полонених неповоротців криком про чужих аґентів, які нібито тероризують в таборі осіб, що бажають репатріюватися.

Тим часом ідуть дальші тайні наради дорадників головних делеґатів у підготовчій нараді для скликання мирової конференції у справі Кореї. Кореспонденти звертають увагу на те, що вже не раз комуністи йшли на більші уступки й взагалі показувались примирливішими у тайних розмовах, як на явних засіданнях, що їх принципово використовують для пропаґандивних цілей.

В СВІТІ

● **Королева Єлисавета II,** була вчора в Лондоні на закупах різдв'яних іграшок для своїх дітей, але на Різдво вона поїде відвідати Нову Зеляндію. Наступник британського престолу 5-ти літній Чарлз дістане блискучий шолом із блакитними й червоними перами. Між іншими забавками, що їх купила королева, є також медвідь, що своїми лапами дзвонить у дзвін.

● **Князь Единбурґу,** чоловік королеви Єлисавети, оглядав новий 4.000 тоновий королівський яхт „Британія", яким вони вертатимуться з своєї подорожі до Австралії і Нової Зеляндії. Яхт ждатиме на королеву і її почот в пристані Тобруку на північному березі Африки. Єлисавета виїздить в ту подорож за два тижні.

● **Генерал Маршал,** який дістав нагороду Нобля у ділянці заслуг для миру, повідомив Ноблівський Комітет, що він особисто прибуде до Ослью на парадне засідання Комітету. — Генерал Маршал був недужий і тількищо виздоровів.

● **Президент гебрайського** університету в Тель Авіві, проф. Вен'ямін Мазар, відлетів із Палестини до Ню Йорку, щоб взяти участь в бенкеті 12 ц. м., на якому славитиме колишнього президента Трумана за його заслуги для жидівського народу.

● **Секретар летунства** Тальбот і шеф штабу американського летунства генерал Твайнінґ прилетіли до Риму на розмови з італійськими високими військовиками та американською амбасадоркою Клер Лус.

● **американських** промисловців, фахівців військового промислу, прибули до Німеччини. Вони роблять об'їзд 14 европейських держав, приналежних до НАТО, й переводять розмови з керівними промисловцями тих країн.

● **Республіканці в стейті Ню Йорк** мають клопіт із сенатором Артуром Віксом, який відвідував злочинця Фея в в'язниці Сінґ Сінґ. Губернатор Дюї закликав Вікса до резиґнації, але він не хоче залишити свого становища.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДИВНЕ СТАНОВИЩЕ

Американська дипломатія відрізняється від дипломатії інших країн тим, що вона часто займає ясне становище в поодиноких справах, не зважаючи на популярність чи непопулярність такого становища. Це не можна б сказати про американське становище до міжнародної конвенції проти народовбивства.

Конвенція проти народовбивства була ухвалена Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй ще 1-го грудня 1949-го року. Вона засуджує та передбачає відповідну міжнародну акцію проти масового винищування національних, релігійних, культурних чи політичних або расових груп. В оформленні та ухваленні тієї конвенції Об'єднаними Націями чи не найповажнішу ролю відіграли представники З'єдинених Держав. Досі ту конвенцію ратифікували 52 країни, а минулого тижня Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй знову ухвалила резолюцію, закликаючи всіх інших своїх членів до негайної ратифікації того міжнародного договору. Резолюцію прийнято одноголосно, бо на її користь голосувало 50 країн, при 8 здержаних. Спротиву не було.

Американський представник голосував на користь тієї резолюції й вона відносилася теж і до З'єдинених Держав, які ще досі конвенції проти народовбивства не ратифікували, не зважаючи на свою ролю в її переведенні в Об'єднаних Націях та на досить поважну підтримку публічної опінії в цій справі. Безпосередньо після голосування, американський представник Генрі Кебот Ладж поширив між делеґатами поодиноких країн писану заяву, в якій „вияснює", що хоч він голосував на користь резолюції, проте його голос не можна вважати за „зобов'язання щодо часу ратифікації З'єдиненими Державами конвенції проти народовбивства" і що З'єдинені Держави не інтерпретують резолюції, як „авторизацію пропаґанди в З'єдинених Державах відносно справ, які є на порядку Сенату ЗДА".

Це справді дивне становище. З одного боку уповноважений представник З'єдинених Держав голосує на користь резолюції, яка закликає до приспішеної ратифікації договору проти народовбивства, а з другого боку заявляє, що його голосу в тій справі не можна інтерпретувати, як зобов'язання репрезентованої ним країни та застерігається проти інтерпретації його голосу, як пропаґанди на користь тієї справи, що вже від довшого часу є на порядку Сенату.

Під час дотеперішньої акції на користь або проти ратифікації З'єдиненими Державами міжнародної конвенції проти народовбивства видвигнено багато арґументів за і проти такої ратифікації. Проти ратифікації промовляли головно побоювання, що Кремль та його представники на міжнародному форумі відбиватимуть виразно скеровану проти них конвенцію тим, що видумуватимуть всілякі брехні та використовуватимуть їх пропаґандивно проти Америки, закидаючи їй „народовбивство" індіян і т. п.

Звичайно, большевицькі брехні вже не раз падали на податливий ґрунт всіляких „невтральних", і Америка повинна з тим рахуватися. Але це навряд чи може відноситися до таких справ, як народовбивство, і вважаємо, що ця країна, як найбільший бастіон волі та людської гідности, не повинна оглядатись в таких випадках на можливості будь-якої брехливої пропаґанди, а перебрати провід в боротьбі проти найбільшого злочину в історії людства — комуно-московського народовбивства.

Ухвала міжнародної конвенції проти народовбивства в Об'єднаних Націях кілька років тому викликала була великі надії серед жертв комуністичного народовбивства — поневолених Москвою народів. Народовбивча комуністична практика над ними повторилась недавно в Кореї, де жертвою червоного народовбивства впало понад 30,000 альянтських полонених, в тому числі коло 7,000 американців. Народовбивство є сьогодні синонімом комуністичної системи та російського імперіялізму, проти яких звернена вся теперішня політика вільного світу. Цю політику очолюють З'єдинені Держави, отже проста політична логіка вимагала б, щоб вони ратифікували і міжнародну конвенцію проти народовбивства. А якщо є серйозні застереження чи труднощі проти ратифікації, то вони повинні це виразно сказати, щоб інші народи не витягали невластивих висновків.

„СОЦІЯЛІСТИЧНІ НАЦІЇ"

Назву „соціялістичних націй" Москва надає народам, які потрапляють в комуністичну орбіту. Ленін і Сталін опрацювали теорію про відмирання націй і злиття їх в єдину світову націю. Це злиття, твердили вони, стане можливим лише тоді, коли комунізм опанує весь світ. Соціялістичні нації не вічні. Вони властиві лише епосі соціялізму, коли існують поряд комуністичний і капіталістичний світи. Комуністична наука визначає три періоди перетворення окремих націй в єдину світову націю. Перший період триватиме до встановлення диктатури пролетаріяту в усьому світі. Це — період „зближення націй". Вони зберігатимуть свою мову і національні прикмети. Національні мови, як говорить Сталін, „матимуть можливість вільно збагачувати одна одну шляхом співпраці". В створенні єдиної світової нації головну ролю відіграватимуть мови. Всі мови мусітимуть злитись в якусь єдину мову. В перший період перемоги соціялізму в окремих країнах мови соціялістичних націй створять умови для злиття національних мов в єдину загальнолюдську мову після перемоги соціялізму в усіх країнах світу.

Другий період в теорії Сталіна наступить з перемогою комунізму в усьому світі. В цей період національні мови і спільна міжнаціональна мова існуючи паралельно, почнуть зливатися в зональні мови.

В третьому періоді світової диктатури пролетаріяту, коли світове соціялістичне суспільство перетвориться в світовий комунізм, наступить злиття багатьох національних мов в єдину спільну мову.

Ця спільна для всіх народів мова, за комуністичною наукою, витворюється з суміші національних мов. Як показує сьогоднішня практика, „створення єдиної світової мови" є звичайною собі русифікацією. Вже тепер народи комуністичної орбіти включно з східніми німцями, чехами, поляками і румунами мусять вважати російську мову за свою „другу рідну мову". Московський пропаґандист В. Галкін в книжці „Постання і розвиток соціялістичних націй в СССР" (Госполитиздат, 1952) пише: „... велика російська мова матиме велике значення в створенні єдиної світової мови... У всіх країнах народної демократії в школах і гуртках трудящі маси вивчають російську мову. Великими тиражами випускаються книжки для вивчення російської мови. В країнах народної демократії вивчення російської мови набрало масового характеру. Наприклад, в Чехословаччині сотні тисяч трудящих вступили в гуртки вивчення російської мови. Всі школярі, починаючи з другої кляси, вивчають російську мову".

Чехословацький комуністичний часопис „Руде Право" заявляє: „Вивчити російську мову — це значить швидше прийти до соціялізму, скорше зробити нашу країну чудовою і багатою... Серед інших мов російська завжди займає особливе, виняткове місце в серці нашого народу, в його почуттях..."

Провадячи русифікацію, терористуючи культури поневолених народів, Москва творення єдиної світової нації з єдиною мовою представляє як добровільний процес народів, гідний наслідування. Теперішній секретар компартії СССР Хрущов в „Правді" (21 грудня, 1949 р.) писав, що „... всі народи світу бачать для себе великий приклад, переконуються в тому, що совєтський, сталінський шлях вирішення національного питання є єдино правильним".

Злочини, яких доконує Москва, вона приписує іншим. Згаданий В. Галкін говорить: „В умовинах капіталізму політика пануючих кляс зовсім виключає братерську співпрацю і взаємне збагачення національних культур і мов. Тут відбувається процес примусової асиміляції мов гноблених і поневолених народів, процес знищення мов поневолених націй мовою „пануючої нації". Якраз ця формула точно характеризує русифікаційну практику комуністичної Москви.

Сьогодні кремлівські деспоти роблять те, що робили їхні попередники — царські деспоти. В 1914 р. Ленін заявляв, що російські марксисти — проти однієї обов'язкової державної мови, яку неминуче треба насаджувати силою. В часописі „Пролетарська Правда" (18 січня, 1914 р.) він писав: „Примусовість приведе лише до одного: вона утруднить великій і могутній російській мові доступ в інші національні групи, а головне загострить ворожнечу, створить мільйони нових напружень, підсилить подразнення, взаємонепорозуміння..."

Ці слова Леніна характеризують сьогоднішній стан, витворений Москвою в її зусиллях створити єдину світову націю з єдиною мовою, що в дійсності рівнозначне з підпорядкуванням всього світу московсько-російській диктатурі і мовній русифікації всіх народів світу.

В стосунках з Москвою вільні народи світу мусять пам'ятати ці її наміри. Проти ідеї створення одного народу з центром в Кремлі, вільний світ мусить виставити ідею самовизначення і самостійности народів, як єдиний засіб протиставитись комуно-російській аґресії. Комуністи називають Москву базою світової пролетарської революції. Вільний світ мусить стати світовою базою для визволення народів, якщо народи цього світу не бажають стати „соціялістичними націями", щоб потім бути перетопленими в єдину світову націю на російський зразок. (Л Л)

ТЕПЕРІШНІЙ ЛЬВІВ ПОЛЬСЬКИМИ ОЧИМА

В органі польської жіночої організації в ЗДА, тижневику „Глос Полск", що виходить у Шикаґо (ч. 44 з 29 жовтня ц. р.), появився передрук з польської еміґрантської преси, — розмова з одним польським утікачем із Львова. Названий часопис додає від себе, що „хоч ці інформації про Львів не є найновішої дати, проте вони вносять багато нових подробиць до того, що знаємо про місто, відділене від світу аж двома залізними завісами". Для українців ці польські інформації цікаві не тільки, як досить авторитетні дані про поляків у теперішньому Львові, але й деякими об'єктивними ствердженнями про українців: напр., про український повстанчий рух в Галичині, про масовий вивіз українців на схід та про насичення Галичини напливовим московським і монгольським елементом. Ясно, що такі звороти в цій польській розмові, як, напр. про „культуртреґерство" польських служниць у домах комуністичних достойників, мають другорядне значення, хоч вони характеристичні для загальної польської думки про свою вартість, — знову ж деякі інформації, як напр. кінцева заввага про обкидання гнилими яйцями колишнього відомого україножера проф. Станіслава Ґрабського за його ніби проукраїнське становище — викликають певні сумніви в усіх, хто знає підсовєтську дійсність і тамошню атмосферу. Польський часопис не подає прізвища свого інформатора. Запити й відповіді звучать:

— Як ви оцінюєте кількість поляків у Львові?

— У совєтському часописі, що я його мав в руках, було 40.000 поляків у Львові й околиці. Думаю, що може бути їх трохи більше.

— З кого складається та людність?

— Є горстка поляків, які займають вищі становища, як проф. Сокольніцький, що викладає на політехніці й має свій дім у Брюховичах, примарій д-р Валіхнєвіч, проф. Чарнецький і кілька інших. Трохи поляків працюють в міських підприємствах, на пошті й залізниці, але поза тим — нужда. Це здебільша жінки або старі люди, мало чоловіків в силі віку. Однак цікаво, що та маленька меншість має свій вплив на нових мешканців міста. Часто трапляється, що совєтський службовик раптом пригадує собі, що мав якусь бабку чи тітку польку, бо це ніби в доброму тоні. В установах, де засадничо зобов'язують мови українська й російська, здебільша можна договоритись по-польськи, бо знання цієї мови є ніби „доказом культури". Трапляється, що полька з інтеліґенції, працюючи, як служниця, в російській урядничій родині, ступнево вводить радикальні реформи обичаїв і поведінку своїх працедавців. Назагал можна сказати, що поляки, які залишились у Львові, є для совєтської політики не проблемою, а деякою декорацією і доказом здогадного лібералізму. Мають свідчити про це також три польські школи, зрештою керовані українцями й росіянами в дусі абсолютного безбожництва.

— Чи поляків уже не вивозять?

— Засадничо ні, хоч до останньої хвилини пізньої осени минулого року повторялися депортації. Трьома й чотирма наворотами ночами виловлювали „небажані елементи" і відвозили автомобільним транспортом на стацію. Однак жертвою падали головно українці, хоч досить було, напр., щоб чиюсь дружиною була українка, щоб вивезли цілу родину.

— Яке ж нинішнє національне обличчя Львова?

— Радше російське, як українське, а якщо українське, то з зазбручанської України. Оскільки росіяни наслані до Львова з Сибіру почувають себе тут погано, приходьки з середущої Росії вважають перебування у Львові нагородою, головно з уваги на кращі, як деінде, харчові умовини. Давніх українців залишилось у Львові небагато, і вони радо згадують польські часи. Поза Львовом кількість польських селян мінімальна, але й українське селянство підпало здесяткуванню. В періоді живої української партизанської акції, що її селяни назагал підтримували, депортовано на схід цілі села. Їх місце зайняли колгоспи, обсаджені приходьками зі сходу, нерідко зі скісними очима.

— А що з костелами?

— З костелів у Львові відкрита тільки „катедра", що її парохом є старий о. Ястржембський, а сотрудником (вікарієм) ксьондз із Армії Крайової, вивезений свого часу до Росії, якому разом з групою інших „аківців" дозволили вернутися до Львова. Всі інші костели обернено на склади та ін. Церкви відкриті, але православні. На церкву перетворено теж давній костел св. Миколая. Монаших чинів очевидно нема ніяких. Їх евакуацію перевів в 1945 році єпископ Базяк, у деяких випадках під загрозою церковної кари. Останніми виїхали до Польщі домініканн. Перед виїздом заарештовано багато єзуїтів.

— Як виглядає місто назверх?

— Востаннє виглядало не найгірше. Знищені будинки або направлено, як залізничу стацію, перебудовану в російському стилі, або цілком усунено, як Скарбову Палату, на місці якої зроблено сквер. Доми перемальовується цілими вулицями, напр., одну сторону на блакитно, другу на зелено. Міліція пильнує чистоти. Найбільш зруйнований вигляд мають колишні крамниці. За винятком тих, де приміщено кооперативи, решта забиті дошками. З давніх пам'ятників залишено пам'ятники Міцкевіча і Смольки. Коли вивозили пам'ятник Собєського, то українці протестували: можна його, мовляв, переробити на пам'ятник Богданові Хмельницькому. Більшість вулиць названа новими іменами, але здебільша вживається старих, навіть на поштових посилках, напр., на вулицю Баторого чи Бернардинську площу.

— А цвинтарі?

— Цвинтар „Оброньцуф Львова" існує, і то навіть у пристойному вигляді. Тільки з деяких могил знято таблиці, а замість них поставлено числа. Дуже знищений Личаківський цвинтар. Багато гробовців на ньому розбито й пограбовано, до інших складають нових померлих, аж поки зовсім їх не заповнять.

— Як ви почували себе в Польщі після виїзду зі Львова?

— Гірше. У Львові була безумовно вільніша політична атмосфера. Можна було нарікати й у нарікання знайти повне зрозуміння навіть у численних росіян. Зате після приїзду до Польщі — на кожному кроці шептання, недосказ, невідповідання на запити або таємні знаки, щоб перестати говорити. У Польщі було багато задушливіше.

— Чи поляки з заходу вдержують зв'язки з поляками зі Львова?

— Рідко. Бояться писати, може перші ще більше, як останні. Одним із голосніших „контактів" був в р. 1945 приїзд до Львова літаком проф. Станіслава Ґрабського для зліквідування родинних справ. При цій нагоді Ґрабський промовляв на масових зборах, куди прийшли головно залізничники, і коли він почав пояснювати, чому Львів „належиться" Совєтській Україні, то його обкидали гнилими яйцями..."

ДВІ КАПЕЛІ

(З радіопередач Українського Відділу „Голосу Америки")

Маємо перед собою два оголошення в двох українських газетах. Одне — в газеті „Свобода", яка виходить в З'єдинених Державах, оповіщає українців Америки, що Капеля Бандуристів імени Шевченка знову робить турне по Америці. Друге оголошення — в газеті „Радянська Україна" оповіщає, що Державна Заслужена Капеля Бандуристів УССР проголошує конкурс на посади солістів: ліричних і драматичних тенорів, баритонів і басів.

В цих двох оголошеннях, як у взятому під мікроскоп зразку, видно колосальну різницю між життям українців у Америці і життям у так званій Українській Республіці під совєтами.

В ЗДА українські бандуристи перебувають якихось три-чотири роки: відірвані від своєї батьківщини, вони їздять по Америці, співаючи пісні, з яких американська публіка не розуміє жадного слова. Але могутній чар української народної пісні владно захоплює слухачів і розкриває перед ними багатство і неперевершену красу справжньої української пісні, створеної народом, вихованої і виплеканої в душі народу, що в усіх обставинах і умовинах прагне музики і краси.

Бандуристи в Америці щасливі тим, що можуть співати все, що хочуть, не боячись нікого і не слухаючи нічийого наказу. Вони черпають щедрою рукою з скарбниці народної творчости, не журячись тим, що скаже про цю творчість якась там персона з партійних кадрів. І коли американські критики пишуть похвали виступам бандуристів, вони не говорять і не думають про те, наскільки ідеологічно витримані те чи інше слово або мелодія. Американські музичні критики зовсім не журяться ідеологією, а тільки самою музикою, мелодією і мистецтвом виконання. І хоч українців в Америці в сорок п'ять разів менше, ніж в Україні, Капеля Бандуристів ім. Шевченка має досить і басів, і баритонів, і тенорів.

А от Державна Заслужена Капеля Бандуристів УССР притьмом потребує баритонів і басів. Воно й недивно, бо всі фотознімки з Капелі, які можна було бачити в совєтських газетах, показували не бандуристів, а бандуристок-дівчат і жінок. Це — цілком в стилі теперішнього українського життя, де на всіх фотознімках по газетах ви бачите переважно жінок. Чи під знімкою буде написано „на будівництві в Каховці", чи „на тракторі за високий урожай" — однаково на фотах видно майже самих жінок.

Куди ж Совєти поділи українських чоловіків? Чому в Капелі бракує тенорів, басів і баритонів? Очевидно, колишні учасники Капелі пішли тією самою дорогою, якою пішли мільйони українських селян, робітників, музик і письменників, мільйони кращих синів України: „по етапу у віддалені місцевості Союзу". І мусіли українські дівчата тонесенькими сопранами виводити партії тенорів, а струджені жінки альтами заступати басів.

Якщо Державна Заслужена Капеля Української ССР справді хоче мати добрих басів, тенорів і баритонів, — їй слід звернутися не до газети з оголошенням, а до тої установи, що відає долею всіх співаків на Україні — до МВД. Можливо, Капелі пощастить переконати всевладного в Україні товариша Строкача, що від співаків буде більше користи на естраді, ніж в копальнях урану десь в Алтайських горах. А може інтереси совєтської держави якраз вимагають, щоб товариш Строкач висилав чимраз більші континґенти басів і баритонів на Далеку Північ і в Сибір, а Заслужена Капеля може обійтися і сопранами!..

„МАТЕРІ-ГЕРОЇНІ" В ЗАХІДНІХ ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ

Президія Верховної Ради СССР за підписами К. Ворошилова, як голови, і М. Пєгова, як секретаря дозволила присвоїти почесне звання „Мати-героїня" і надати орден „Мати-героїня" таким жінкам із західньо-українських областей, які народили і виховали десять або і більше дітей.

В Дрогобицькій області: Пласкань Юхимії з села Стара Сіль Старо-Самбірського району і Созанській Гонораті з Комарник Боринського району; в Ровенській області: Вавелюк Марії з Серхова Рафалівського району, Кравчук Уляні з села Рудка (з цього самого району) і Лемех Ганні з села Москвин Березнівського району; в Станиславівській області Бідочка Марті — село Лани Жовтневого (?) району, Гаврильчук Марії з Стебнева Жаб'ївського району, Гурмак Парасці з Незавизова (Надвірна) і Кравець Анастазії з Суходолу (Рожнятів); в Чернівецькій області: Багатюк Параскевії (Замостя, Вашківці), Дубовиковій Олександрі — Грубна Кельменецького району і Марчук Катерині з села Верхні Луківці (Вижниця). Сам Ворошилов з Москви підписує грамоти про ордени, але часопис не подає, хто тим українським матерям помагав виховувати оті численні діти, і що зробила совєтська влада, щоб полегшити працю матерів під час виховання більшого числа їхніх дітей.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Д-р Роман О. Климкевич

ПІДПИСИ ГОВОРЯТЬ

(Спомини з передвоєнного Львова)

(2)

2. Науковці

700-ліття українського Львова! Багато сердець б'ється на згадку про це прегарне місто. Та не б'ється вже одне серце, що так гаряче любило це місто — **Миколи Голубця.** З його книжкою ходили ми, гімназисти, по старих дільницях Львова шукати колишньої величі і теперішньої краси. Коли я відвідав його (був він моїм сусідом і жили ми недалеко Княжої гори), працював він над „Золотою книгою українського боярства". Вибух війни не дозволив йому докінчити цієї цінної праці. Його підпис відкриває ділянку науковців. Другий науковець, представник старшого покоління, працював звичайно в самому центрі Львова, на Ринку в славній кам'яниці „Просвіти". Був це професор **Василь Сімович.** Пишучи своє прізвище, він сказав: „Ми зіпсули наш правопис: тепер ніяк не зазначено, коли буква „і" м'якшить, а коли не м'якшить попередньої приголосної. Тому пишу ї а не і". Він дійсно поставив дві точки над „і" і написав: „Сїмович". Не хочу розпалювати нової сварки про український правопис, але в глибині душі признаю слушність заслуженому мовознавцеві та вченому старої дати.

Сьогодні признаю теж слушність **Володимирові Радзикевичеві,** що вчив мене в гімназії української літератури і твердив, що в українському письменстві княжої доби так багато етичних і культурних цінностей. Ми, гарячоголові сімнадцятилітні юнаки, добачували в творах тієї доби брак „волюнтаризму", „мілітаризму" та інших „-ізмів". Вписуючись у мій автографник, він сказав із притаманною йому скромністю: „Не знаю, чи мені годиться сюди між таких визначних людей". Сподіваюсь, що побут в Америці та дух американської самопевности вплинув на зміну самооцінки цього нашого історика літератури, на книжках і викладах якого вчилися три покоління пошани й любови до рідного письменства.

Володимир Кобринський оглянув уважно мою збірку автографів і запитав грізно: „Що станеться з цією збіркою пізніше?" — „Подарую якомусь музеєві", — відповів я. — „А якому?" — запитав він ще раз. — „Мабуть таки вашому", — випадало мені сказати. Тоді він підписався і прибив біля підпису печатку Музею, який любив понад усе: „Український Народний Музей Гуцульщини ім. о. Йосафата Кобринського в Коломиї". Опісля старався мене переконати, що гуцули — це справжні потомки старих даків, що зрештою дуже правдоподібне. Підпис д-ра **Остапа Грицая** — це своєрідне „Vivere memento". Ішли ми раз вздовж Дунайського каналу в Відні. Він ніс в руці пляшку вина і, дивлячись на гарний літній вечір, повчав: „Вживайте життя, мій молодий друже, на те ваша молодість!" З-під його пера вийшла теж критика на мою першу збірку лірики („Вітри з далечіні", Прага 1941), яку він вмістив у празькому журналі „Пробоєм". Згадка про лірику переносить тепер мою увагу на автографи поетів, письменників і декляматорів.

3. Мистці слова

Один з найкращих шевченківських концертів в історії Галичини відбувся 5 березня 1939 року в залі кінотеатру „Атлантик" у Львові. Приїхала тоді з Варшави **Наталя Дорошенко,** щоб і своєю декламацією звеличати нашого генія. Тоді з її уст вперше почув я Шевченка не як пристрасно - сумовитого співця степу, а як повного масстатичної поваги та мужеської твердости клясика нашої літератури. Біля її автографу підписалася **Леся Кривіцька.** Леся провадила у Львові декляматорську клясу, яка, крім високого мистецького рівня, визначалася також великою кількістю прегарних дівчат. Самозрозуміло, що не одного з нас, більше чи менше зацікавлених мистецтвом живого слова молодців, тягнуло туди. Одначе бувало так, що в веселому крузі талановитих молодих красунь і серед оживленої гутірки переважала завсіди особистість на два десятки літ старшої Лесі Кривіцької. Її дивний чар притягав до себе всю увагу. Згадка про дівчат навіває мені слова старої галицької пісні: „Над Прутом у лузі хатина стоїть, живе в ній дівчина хороша, як цвіт..." Якраз у надпрутянському лузі проживав письменник **Іван Зубенко.** Коломию любив, як свої рідні сторони. Почастувавши мене „варенням" та відсвіжуючим напоєм ім малинового соку, дав мені свій автограф і почав показувати свої збірки: теж підписи, килими та образи. І ще одну пісню навіває мені мій автографник, цим разом стрілецьку: **Роман Купчинський,** поет і „усусусник", що вписався в мою збірку в Німеччині на скитальщині. І його загнала доля в Америку. Сподіваюсь, що „Союзівка" пригадає йому в дечому рідні сторони. Букви УСС ведуть мене тепер у гурток вояків.

4. Вояцтво

Генерала **Мирона Тарнавського** пізнав я в приміщенні „Молодої Громади" у Львові. Мій батько, б. сотник армії УНР і УГА, представив йому мене, кажучи: „Пане генерале, дозвольте представити вам одного з нашого доросту, мого сина!" Рік опісля генерал помер, не діждавшися тієї хвилини, щоб узяти під свою команду наш доріст. Вірю, одначе, що й мені і моїм товаришам, які перебули другу світову війну, як старшини чужих армій, прийдеться ще послужити набутим досвідом ідеї, за яку боровся покійний генерал УГА. В „Молодій Громаді" дав мені свій автограф також полковник УГА, німець з походження **А. Біванц.** Підписався в двох мовах, щоб зазначити свою національність і свою відданість українській справі.

Генерал **Іван Омелянович-Павленко** любив, як справжній придніпрянець, музику та народне мистецтво. Знайшов я його на виставці українського мистецтва, що відбувалася в малій залі Музичного Інституту у Львові. Сидів він на лавці, зайнятий розмовою з космацьким гуцулом, і саме тоді вдалося мені вполювати його підпис.

Прощаючи мене на дорогу в Америку, вписалася мені в автографник і моя мати, б. сан. хорунжа УГА і мемуаристка наших визвольних змагань, Ірина **Шміґельська-Климкевич.** Було це вже на німецькій землі після другої світової війни. Завсіди бажала вона бачити й мене військовим старшиною, але початок моєї військової кар'єри таки збентежив її. Восени 1938 р. покликано мене до польського війська. Побачивши мене в польській „роґатівці", не могла забути настроїв колишньої Української Галицької Армії і сказала з жалем: „Якщо б тебе покликано до війська за часів небіжки Австрії, то тоді тебе називали б цісарською дитиною; тепер приходиться мені назвати тебе хіба батярською дитиною". Щойно в однострою німецького старшини прийшлося мені йти частинно шляхом УГА: Львів — Тернопіль — Летичів — Жмеринка — Вінниця — Київ. І тоді бачив, як в очах колгоспників, учителів і залізничників, що тямили 1918 і 1919 роки, блистіли сльози зворушення на звук західньо - української вимови й на спомин УГА. Був це заповіт великого походу, що не вмирає й далі зове...

ШУМ НАВКОЛО ДОБРУСУ

Від довшого часу навколо ДОБРУС'у твориться неймовірний шум — чути різні балачки й напади з боку окремих осіб чи групи осіб, навіть в деякій пресі. Не будемо тут переказувати цих балачок, нападів чи навіть погроз (розбити ДОБРУС на терені ЗДА) в подробицях. Вони є знані нашому громадянству. Хто стоїть далі від цієї організації, той не вважає на цей шум, але мені, як голові ДОБРУС'у, приходиться більш уважно прислухатися до цього шуму, аналізувати причини його і робити певні висновки. Своїми думками хочу поділитися з ширшими колами громадянства, яким не є байдужою дальша доля ДОБРУС'у на терені ЗДА.

Таких нападок на ДОБРУС є три категорії.

Напади першої категорії — в ДОБРУС'і мало політичних в'язнів, замість ДОБРУС'у треба було б мати якесь Т-во політв'язнів і тільки з політичних в'язнів. В чому ж справа?

ДОБРУС за своїм статутом є позапартійною громадською організацією, що об'єднує в собі українців - емігрантів, які в совєцькій суспільній структурі належали до стану репресованих, а саме:

а) тих, які в різні часи були політичними в'язнями совєтських тюрем і концтаборів;

б) тих, які були жертвами масового національного й соціяльного терору;

в) тих, які були і є переслідувані совєтською владою, як безпосередні члени родин обох згаданих категорій . . .

Отже, виходячи з цього заложення, що було покладено в основу самого творення цієї організації, ДОБРУС має ширшу громадську базу, ніж вузьке Т-во суто-політичних в'язнів. Ця ширша громадська база й дала можливість ДОБРУС'ові переводити багато ширшу громадську роботу, ніж це змогло б зробити лише Т-во політв'язнів.

Разом же з цим, існування ДОБРУС'у не заперечує існуванню і вужчих товариств і таке Т-во колишніх політв'язнів німецьких концтаборів давно існує, а останнього часу активізує свою працю й на терені ЗДА. Існувало на терені Німеччини й Т-во політв'язнів німецьких і совєтських (разом) концтаборів, про яке тепер на терені ЗДА нічого не чути.

Існує також певна група людей на терені ЗДА, що хоче створити ще окреме Т-во совєтських політв'язнів і в противагу до ДОБРУС'у.

Що можемо тут порадити? Коли то робиться для конструктивної роботи і для співпраці на спільному фронті, ми вітаємо ці заходи. Коли ж то робиться виключно для війни проти ДОБРУС'у, то ДОБРУС не збирається з ними воювати, бо має досить багато прямої праці. ДОБРУС ще не виконав свого завдання і не збирається передчасно ліквідуватися чи вмирати.

Друга категорія нападок на ДОБРУС — це напади не по суті праці ДОБРУС'у. ДОБРУС своєю працею не компромітує нас українців перед зовнішнім світом і не проводить якоїсь антиукраїнської чи пробольшевицької роботи. Тут немає до чого причепитись. Тому це напади виключно персонального характеру на окремих керівних осіб ДОБРУС'у.

Про всі акції ДОБРУС-у, що він зміг перевести за час понад три роки свого існування на терені ЗДА, широким колам нашого громадянства добре відомо. Тут не будемо ці акції переказувати. Про це ми скажемо на нашому з'їзді, що має відбутися за пару тижнів. Тут тільки нагадаємо, що започаткована ця організація на терені ЗДА поширилася по світі і сьогодні ДОБРУС-івські організації працюють в Канаді, Аргентині, Німеччині, Англії, Франції, Австрії і Австралії, і скрізь ці організації переводять одну й ту ж працю, за яку нам не приходиться соромитись.

Недоліків в нашій організації, як і в кожній іншій громадській, багато. Матеріяльних труднощів ще більше. Праці теж багато. Людей здібних до праці і жертвенних до неї, особливо організаційно й політично добре вишколених, не так багато. Одиницями ми мало що змогли б зробити, але згуртовано робимо по мірі наших сил і можливостей.

Матеріяльної допомоги збоку — не маємо. Всю працю переводимо виключно силами й жертвенністю нашого членства і симпатиків ДОБРУС-у. Особистих матеріяльних вигід не маємо (не маємо жадної звільненої від сторонніх заробітків людини). Особистих почестей не потребуємо. Нас критикують і слушну критику приймаємо до уваги, але на безпідставні напади і несумлінні обвинувачення не зважаємо.

Тут ще тільки додамо, що ДОБРУС на терені ЗДА входить до УКК, а місцеві філії ДОБРУС-у входять до місцевих відділів УКК. Ми працюємо спільно зо всіма українськими громадськими організаціями і маємо від тих організацій моральну допомогу.

Третя категорія нападів — ДОБРУС є прибудівка УРДП-ОУРДП. Отже й всі напади по цій лінії йдуть на керівних осіб того середовища.

Всім відомий факт, що ОУРДП, як політично світоглядове середовище, що складається переважно з нової післявоєнної еміграції, заініціювало, створило і в найбільшій мірі допомагає та турбується за долю ДОБРУС-у. В ДОБРУС'і, крім членів цього середовища, є також члени інших світоглядових середовищ і зовсім безпартійні люди. Теж саме і в керівних органах ДОБРУС-у.

Отже постає питання — в чому ж саме в роботі ДОБРУС-у як „прибудівки ОУРДП" проявляється виключно партійна робота цього середовища? У Вінницькій акції чи демонстрації перед ОН минулого року? Чи в участі у відзначенню 20 річниці голоду на Україні та в збиранні документів і матеріялів про той голод і виготовленні з рамени ДОБРУС-у спеціяльного збірника тих документів цього року? Чи в друкуванні брошур В. І. Гришка — „Дві російські акції...", „Малоукраїнське сходництво", а також „Ухта-Печорський концтабір" тощо?

З якими українськими світоглядово - політичними середовищами ДОБРУС, як „прибудівка ОУРДП", веде партійну боротьбу? З середовищами, що входять до складу УНРади — УНДС, СУС, УНДО, ОУН (с) чи СУНД? Ні! Жадних непорозумінь з цими середовищами немає, навпаки, маємо з їх боку всебічну підтримку.

Чи може ДОБРУС, як „прибудівка ОУРДП", веде таку боротьбу з середовищами, що є поза УНРадою? Теж ні!

Тоді, з якою ж політичною

Тоді, з якого ж політичного середовища збираються такі „грізні тучі" над ДОБРУС-ом, як „прибудівкою ОУРДП"? З жадного! Бо, власне немає за що воювати й жадної потреби в такій війні немає.

Але з якого ж джерела той „грім" гримить? А той „грім" гримить і погрози сиплються на ДОБРУС від групи людей, що не є зв'язані з жадним політично - світоглядним середовищем.

До них, на жаль, пристало й кілька опозиційно настановлених членів ДОБРУС-у і вони заходяться творити окреме Т-во політв'язнів в противагу ДОБРУС-ові та заповідають „свій підрахунок" з ДОБРУС-ом на найближчому з'їзді.

Але наш черговий з'їзд збирається не для такої „коломийки". Перед нашим з'їздом стоять важливіші завдання. Нам треба по діловому підвести підсумки нашої праці, виправити наші недоліки, намітити на дальше реальні пляни нашої праці і обрати нові ділові керівні органи.

Як гостей для участи в нашому з'їзді, що відбудеться 28-29 листопада ц. р. в Ню Йорку, закликаємо найширші кола нашого громадянства.

Іван Дубинець,
(Голова ДОБРУС-у в ЗДА)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Трентон, Н. Дж.

Листопадові Роковини і 700 річчя Львова.

Традиційне Свято 1-го Листопада та 700 річчя заснування міста Львова відсвяткували цього року трентонські українці спільним традиційним святом в неділю, 1-го листопада ц. р. у великій і гарній Православній Галі при Аделайн Стріт.

Свято відкрив парох української православної церкви в Трентоні о. митрофорний протоєрей Михайло Запарнюк. Слово про 1-ше Листопада та пов'язані цього року святкування з нагоди 700-річчя заснування княжого града Львова — виголосив гість з Філаделфії дир. Іван Поритко. Український Хор під кер. Івана Вігуна віддав чотири пісні: „Журавлі", „У дві пари несуть мари", „Маширують вже повстанці", „Вперед вставай!". Баритон п. Степан Шелкевич при акомпаніяменті п. Іванки Запарнюк на фортепіяно відспівав дві композиції: Василя Безкоровайного — „І знов страшні чутки" та Джеромі Керн-а — „Олд'с мен ривер" (англійською мовою). Пластунка Сяха Бойцунівна (учениця школи гри на фортепіяні п. Віри Цебенко в Трентоні) відіграла на фортепіяні в'язанку українських пісень, а принагідні декламації виголосили: пластунка Мартуся Татомир (з Брістолю), п. Леся Понятишин і п. Михайло Дзюбас. На Святі переведено збірку на українських інвалідів, що дала у висліді $88.50. Свято закінчено післсловом о. М. Запарнюка і відспіванням Українського Національного Гимну.

Слід відмітити, що це перше Свято від деякого часу, яке трентонські українці відсвяткували разом, за що належиться признання в першу чергу дотеперішньому голові Філії УКК в Трентоні п. Іванові Бойцунові, що вмів поборoти усі труднощі та довести гарний почин до успішного кінця.

Окреме Свято з нагоди 1-го Листопада, 700-річчя заснування Львова, коронації володаря України короля Данила та Роковини Смерти сл. п. Митрополита Кир Андрея Шептицького відсвяткувала трентонська пластова група на пластовій полянці в Черчі. На програму цього своєрідного пластового Свята склалися: тереновий марш пластунів і пластунок, пластові гри, пластова ватра та гутірка на згадані теми пл. сеніора Івана Костюка. (юко).

Філадельфія, Па.

„Чар одностроїв".

В неділю 18 жовтня драматичний гурток філадельфійської філії ОДУМ поставив п'єсу „Чар одностроїв". Під вправним мистецьким керівництвом п. інж. Бондаренка, молоді актори-аматори прекрасно опанували свої ролі. Вони добились того, що не щастить часом і професіоналам: скували увагу авдиторії, створили серед численних глядачів відповідний до змісту п'єси легкий жартівливий настрій. Ці молоді артисти: Надя Филипова, Галя Трипуненко, Надя Терещенко, Іван Засць і Семен Кривуша. Їхню гру доповнило приготоване з великим смаком художнє оформлення: грим — пані Бондаренко, декурації — В. Никиш.

Таких драматичних гуртків у нас мало. І цей гурток ОДУМ-у є прикладом для всіх нас — як молодь наша може і повинна виховувати свій художній смак і духову культуру.

Чекаємо, що інші організації молоді не лишаться без відповіді, — що вони теж із запалом візьмуться за опанування нашої великої скарбниці — української національної культури.

Я. П.

Ню Бритен, Конн.

Роковини Львова і Листопада

Стаpанням місцевого Відділу УКК та при співучасті хору Укр. Прав. Церкви, 1-го листопада 1953 р. в нашій громаді відсвятковано 2 свята: 700-ліття заснування міста Львова і 35-ліття Листопадового Зриву.

Свято відкрив парох Укр. Прав. Церкви о. Ковальчик, з'ясовуючи ціль нашої боротьби за волю України, як також закликав всі українські угрупування до співпраці для української справи.

Церковний хор під керівництвом проф. Шостачка відспівав американський гимн і ряд українських стрілецьких пісень.

П. Іван Чернига з Гартфорду виголосив святочний реферат про Листопадовий Зрив, закінчуючи його висновком, що боротьба так довго буде продовжуватись, поки Україна не буде самостійною.

Місцевий голова УКК п. Володимир Глова виголосив промову про 700-ліття заснування міста Львова.

В часі перерви була збірка на Укр. Народ. Фонд, яка принесла 51.50 дол.

По перерві шкільна молодь віддеклямувала й відспівала кілька пісень.

По закінченню виступу шкільної молоді хор виконав ще декілька стрілецьких пісень. Свято закінчено відспіванням українського національного гимну.

Олександер Мох,
секретар Відділу УКК.

БІЗНЕСОВЕ ВИДАННЯ, ЧИ ПОЛІТИЧНА ПРОПАҐАНДА?

Видавництво „Карпатська Зоря" у Ню Йорку рішило видати „Провідник" про українські установи й організації, бизнесменів і професіоналістів в ЗДА. Маючи перед очима багато подібних видань в різних інших мовах, названі видавці задумали дати в своїй книжці біографічні дані українських професіоналістів і бизнесменів, визначних громадських діячів, церковних достойників, виховників і всіх тих, що мають значення в українському й українсько-американському житті. Це має бути щось на зразок славної в цілому світі американської книжки „Who Is Who", з тією різницею, що тамошні видавці роблять досить строгу селекцію, подаючи тільки дійсно визначні особи, а тут не було б, здається, іншого критерія, як бажання громадянина чи фірми — попасти у Провідник і — очевидно — піддержати це бажання відповідною оплатою. Іншими словами, це була б книжка, оперта на бизнесовій базі: дати оголошення якнайбільшого числа українських фірм з усього терену ЗДА і персональні відомості про українських мешканців в ЗДА, які цього бажали б і за це заплатили б.

Але справа на цьому не вичерпується. Вона складніша і поважніша, як на перший погляд здається. Передусім — книжка має вийти англійською мовою, а все те, що появляється не-українською мовою і з призначенням для зовнішнього світу, стає вже громадською справою. По-друге, самі видавці теж самі ставлять собі не тільки бизнесово - рекламову ціль, але й виразно пропагандивно-політичну мету. Видно це з їх власних, сказаних у видрукованому і поширеному проспекті: „Ми маємо замір доказати широкому загалові, що американські громадяни українського походження займають визначні становища в усіх ділянках тутешнього суспільного життя. Під теперішню пору живе в З'єднаних Державах Америки більше одного мільйона українців, які мають свої національні організації, церкви, школи, наукові установи, кілька тисяч українських інтелігентів і професіоналістів. Багато українців завершило свою освіту в американських каледжах і університетах. До їх числа треба додати ще й тих інтелектуалістів, що змушені були покинути свій рідний край по другій світовій війні і тут включилися в суспільне і громадське життя в численних громадах, щоб стати на службу свому власному народові й З'єдиненим Державам Америки"...

Іншими словами, видавці Провідника хочуть заманіфестувати перед американським громадянством і — очевидно — його політичною і культурницькою верхівкою — силу українського елементу в Америці. Коли б цей замір вдався, то така книжка дійсно перетворилась би з бизнесового каталогу фірм і адресової книжки українських установ і організацій та окремих осіб — в сильний засіб вже суто політичної пропаганди, тим паче, що — як чуємо — видавці хочуть додати вступ з короткими даними про Україну й українців та ілюструвати книжку мапою України, знімками краєвидів України, архітектурних пам'яток, визначніших мистецьких творів то-що. Видавці звернулися теж до цілого ряду українських інтелектуалістів в ЗДА, зокрема науковців і мистців, прохаючи їх подати про себе особисті дані, щоб помістити їх в отому Провіднику безплатно.

Ясно, що коли б удалося видати таку книжку англійською мовою, яка дійсно найбільш переконливими доказами — адресами, життєписами, світлинами — з'ясувала б американцеві силу українства в ЗДА, то це була б величезна заслуга видавців для української пропагандивно-інформаційної роботи.

Перед концертом Галини Галій в Дітройті

Галина Галій, власниця прегарного голосу, меццо-сопрано, студіювала спів і музику ще в Україні, потім була ученицею славного оперового артиста Ореста Гериляка - Русняка в Мюнхені. У 1949 році прибула з Німеччини до Канади. Її концертове турне по Канаді викликало ентузіястичну критику в англомовній і українській канадійській пресі. Багато канадійських часописів принесло оцінки з концертів Галини Галій разом з її світлинами і розмовою з нею про її життя та мистецькі заміри. Торонто, Едмонтон, Виндзор, Ванкувер, Регіна й інші великі й малі міста були захоплені виступами української співачки, що співала пісні й арії з великого міжнародного концертового й оперного репертуару.

Тепер п-ні Галина Галій переїхала до З'єдинених Держав, де виступить із низкою концертів. Вона розпочинає від Дітройту, де 15 листопада ц. р. дасть концерт арій і пісень в „Українсько-Американському Осередку" на 2965 Карпентер Ст., в неділю, о 6 год. веч.

На цей раз програма концертантки обрахована виключно на українську авдиторію. Головний натиск в доборі пісень покладено на українські народні й стрілецькі пісні. Українська публіка в Дітройті, яка вже чула стільки інших українських великих співачок, матиме нагоду послухати й насолоджуватися співом землячки, яку попереджують найпохвальніші оцінки своїх і чужих знавців з інших країн.

Вступайте в члени УНСоюзу!

З пожовклих листків

ЩО ПИСАЛА „СВОБОДА" 50 РОКІВ ТОМУ

(За час 5-12 листопада 1903 р.)

ЗА З'ЯСУВАННЯ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ІДЕАЛУ

У підготові до першого українського політичного віча на американській землі, скликаного на День Праці, 26 листопада 1903 року, до міста Йонкерс, під Ню Йорком, парох гр.-католицької церкви св. Михайла в Йонкерсі, о. Павло Тимкевич вміщує низку статтей під спільною назвою „Гадки на віче в Йонкерсі". У черговій статті, під заголовком „Ідеали", автор застановляється над працею, яку сповняють люди. Він пригадує, що праця „на хліб насущний" — це одне, а праця духова — це друге. „Під цим оглядом не є іншою й Американська Русь" — твердить о. Тимкевич. „І вона чує на собі якийсь потяг до вищого життя, хоч і як тяжко їй дійти до свого власного ідеалу. Трудність ця походить від того, що життя американських русинів надзвичайно вузьке, та не виключена можливість, що хоч які бідні русини в Америці, вони таки зможуть з часом витворити свій власний ідеал . . . Тут вкажемо на три різні способи думання поміж руським народом в Америці:

I. Думання робучого люду. Перша думка (і найзагальніша) — це думка робітних людей. Що вони думають? А от що: вони думають, що в Америці можна скорше, ніж у старому краю, дійти до гроша, та що в краю можна краще прожити тільки тоді, коли хто привезе з собою досить грошей. Це більше-менше практичний ідеал загалу американських русинів.

II. Думка москвофілів. Друга думка — це думка про Росію, про її могутній уряд, про царя, про тверду московську віру та про єдність русинів з москалями. Кожен бачить, що ця думка — не американська, і тому не може мати вигляду на успіх.

III. Думка українців. Українці думають інакше. Вони кажуть, що руський нарід окремий від московського, що руська мова, хоча й хлопська, здібна витворити найкращі твори, та що колись прийде час, що руський нарід знову створить свою державу на демократичних підставах.

IV. Американсько-руський ідеал. Американські русини, якщо вони конечно мають становити нарід, мусять самі з себе почати і впроваджувати в життя свій ідеал, який, з одного боку, відповідав би вдачі руського народу, а з другого, щоб, приймаючи основи американського життя за свої, не противився б усьому доброму в американській цивілізації. Що це значить? А те, що нарід руський хоче передусім цивілізації, „щоб ми могли стати нарівні з іншими народами".

ДОМИ І КРАМНИЦІ НАРОДНОЇ СПІЛКИ В ЙОНКЕРСІ

У виданні „Свободи" з 12 листопада вміщена світлина домів Народної Спілки в Йонкерсі, які були відомі під назвою „руські штори". Є це два доми, один на п'ять поверхів, другий на чотири. В одному приміщена крамниця Народної Спілки.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТІ

Стан Шкільного Фонду для української молоді в Америці виносить $509,07, в якому знаходиться вже зреалізований запис о. А. Бончевського висотою $300. З того фонду йде допомога на утримання одного українського студента у високій американській школі. — Понад 900 нових членів приступило до Українського Народного Союзу в місяці жовтні 1903 р., Союз числить понад 5,500 членів. — Журнал „Літерарі Дайджест", (що виходить в Ню Йорку при 30 Лафает пл.), подає у своєму виданні з 21 жовтня 1903 р. коротенький зміст статті про „Панславізм", що була надрукована в віденському журналі „Рутеніше Ревю".

ЕНЕРГІЙНІ НОВОКАНАДІЙЦІ БУДУЮТЬ СОБІ ДОМИ

Брак достатньої кількости домів — це проблема Канади в кільканадцятьох останніх роках. Одначе новоканадійці виявляють незвичайну ініціятиву в розв'язуванні цієї проблеми. Уродженці Канади з подивом приглядаються, з якою енергією та вмілістю будують вони собі власні житла.

Типовим прикладом може бути дистрикт Оуквіл, приблизно на половині дороги з Торонта до Гамільтону, де вповні нові промислові підприємства, а розбудова оселі в повному розгарі. Родини Яна Джонсона і Яна Рейса — це поселенці, які прибули недавно з Голляндії. Хоча вони ніколи перед тим не мали нічого спільного з будівельним ділом, тепер вони самі будують собі доми.

Дім Рейса збудований уже до половини. Він, його дружина і діти — всі прикладали рук до цієї будови, чи то прибиваючи дошки, плянуючи їх, плянуючи внутрішнє викінчення та взагалі виконуючи сотки різних робіт. Рейс каже, що досі він не мав поважніших труднощів у будові і сподівається ще перед зимою мати власний новий гарний домик.

Рейс, жартуючи каже, що він ще не знає, як виглядатиме дім після викінчення, однак напевно він складатиметься з п'яти кімнат та лазнички і матиме гарний вид на околицю. „Я не знаю, скільки це коштуватиме. Ми купуємо матеріял в міру будування".

„Канадійська Сцена"

Вступайте в члени У. Н. С.

ВСЯЧИНА

МАГНЕТИ ТРИМАЮТЬ НА МІСЦІ ШТУЧНІ ЗУБИ

Д-р Гайман Фрідман написав статтю до Журналу Американського Дентистичного Товариства, в якій повідомляє про те, що він зробив новий винахід, в який спосіб утримувати штучні зуби на їхньому властивому місці в ротовій ямі. Д-р Фрідман вмістив в горішні й долішні штучні зуби магнети з тим самим знаком. Коли людина відкриває рота, щоб гризти поживу штучними зубами, то після того штучні зуби займуть своє попереднє становище, бо магнети з тим самим знаком відпихають себе.

7-РІЧНА ДІВЧИНА ДІСТАЛА ПОРТРЕТ ПРЕЗИДЕНТА АЙЗЕНГАВЕРА

Сьомирічна Сусанна Джіярдіна дістала на свої уродини портрет президента Айзенгавера, бо вона його „давня приятелька". Коли ця дівчинка мала два роки, вона була дуже хвора, і тільки при допомозі численних трансфузій крови вдалося її врятувати. Цю кров дав їй Червоний Хрест. Цього року вона була в Білому Домі і разом із президентом виступала в фільмі, який знімали з приводу святкового започаткування збірки на Червоний Хрест. Тепер Сусанна зовсім здорова, але вона завдячує це тільки 100 трансфузіям крови, які її подарував Червоний Хрест. Бруклинський Червоний Хрест просив президента, щоб цій дівчині подарував свою знімку в день її уродин.

НЕ ХОЧУТЬ, ЩОБ ЇХ НАЗИВАЛИ ТОВАРИШАМИ

Орган комуністичної партії Юґославії „Борба" повідомляє, що юґославські горожани не люблять, як до них звертаються словом „товариш". Один інженер написав листа до цього часопису, в якому пише, що робітник, до якого він звернувся словом „товариш", образився і просив, щоб його кликали словом „пан". Не тільки продавці, але й такі фахівці, як лікарі, доглядачки хворих, а навіть поліцисти, звертаються до своїх клієнтів словом „пан", бо знають, що таке звернення більше подобається людям, як зненавиджене слово „товариш".

ПРОДАЮТЬ ТАРІЛКИ З ПІДПИСОМ АЙЗЕНГАВЕРА

Під час святкування уродин президента Айзенгавера в Герші в Пенсилвенії, гості платили за обід (тарілку) сто долярів. Президент давав свої автографи на тих тарілках, а що їх багато залишилося, то Фінансовий Комітет в стейті Пенсилвенія продає ці тарілки по 10 долярів за штуку.

ОСТРІВ, НА ЯКОМУ НЕ ЗНАЮТЬ АВТА, БО ТАМ ПАНУЄ КІНЬ

Цей острів не лежить десь далеко на океані, тільки коло побережжя стейту Массачусетс, і на ньому живе родина Форбесів, що мають свій осідок і в Бостоні. Тепер на чолі цієї родини стоїть В. Камерон Форбес, який недавно був американським амбасадором до Японії. На цьому острові, що має 6,200 акрів, не вільно їздити автами ані іншими машинами, тільки кіньми. Екіпажі й брички там дуже шанують, бо тепер їх ніхто не продукує, і тому вони дорогі, бо треба окремо замовляти. Другий клопіт із екіпажами такий, що вони розсихаються, коли ними довго не їздити, і тому їх занурюють у став, коли заходить потреба ними користуватися. Коли японський коронний принц був в Америці, то відвідав там і пана Форбеса. Принц ловив там рибу.

АЙЗЕНГАВЕР МАЛОЩО НЕ ПЛАКАВ В ПЕРШІ РОКОВИНИ ВИБРАННЯ НА ПРЕЗИДЕНТА

В перші роковини вибору на президента президент Айзенгавер із своєю дружиною влаштував перше офіційне прийняття для родин своїх найближчих співробітників. Цим прийняттям відновлено знову традиційні прийняття в Білому Домі, які відбувалися під час президентури Д. Рузвелта, і які зовсім занедбав був президент Труман. Це прийняття відбулося тоді, коли відбувалися додаткові вибори, в яких республіканці віднесли поразку. Державний секретар Доллес пригадав президентові, що тільки рік тому він вів Республіканську партію до перемоги. „Американський нарід рік тому вибрав вас на цей пост і вибрав добре" — казав Доллес. Після того встав Айзенгавер і промовив такі слова: „Здається мені, немов я виплакався на свої власні плечі". Пізніше президент говорив про своїх співробітників, кажучи, що сьогодні немає людини, яка сама могла б виконувати таку відповідальну владу. Не знати, чи президент вже знав тоді про вислід програних його партією виборів в стейті Ню Джерзі та Ню Йорку.

З Відчитової Залі

ВІДЗНАЧЕННЯ 700-ЛІТТЯ ЛЬВОВА І 35 РІЧНИЦІ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ УКРАЇНСЬКИМИ НАУКОВЦЯМИ В НЮ ЙОРКУ

В рямцях загальних святкувань 700-ліття Львова і 35 річниці Листопадового Зриву відбувся, заходом Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій Ню Йорку, в суботу 31 жовтня ц. р. в залі ЛМК, святочний Вечір, на якому виступали з доповідями відомі наші науковці-професори: В. Дорошенко, М. Андрусяк і В. Січинський.

Вечір відкрив мгр. Р. Гутлевич, потім запросив до слова проф. В. Дорошенка, який говорив про Львів як духове забороло українства та української науки від заснування Львівського Ставропігійського Братства і в ті, вже новіші часи, коли за Збручем руки наукових працівників були сковані нестерпними умовинами царської дійсности. Вони, щоправда, писали чимало, але мусіли писати російською мовою. Тільки в Галичині українська мова мала громадські права, вона могла розвиватись і виробльоватись під пером науковців. У Львові були катедри українознавства. Молоді науковці, зокрема т. зв. школи Грушевського, стали видатними співробітниками НТШ. „Літературно-Науковий Вісник" під редакцією Івана Франка гуртував довкола себе українських письменників, публіцистів та вчених. Львів був вогнищем науки і прибіжищем для тих, що творили в Києві, а не могли друкувати там своїх творів. Щойно згодом, вже за української влади, і НТШ і „Літ.- Наук. Вісник" проявляли свою діяльність теж у столиці України. Та це тривало, на жаль, коротко.

Великі заслуги має для української культури і науки город Данила, що його 700-ліття засновин святкують українці розкинені по всьому світу, а святкують ці пам'ятні роковини об'єднані одною думкою про волю та соборність.

Сеньйор українських науковців виголосив свою доповідь не без зворушення. І не дивниця: він теж довгі роки прожив у тому Львові, працюючи невтомно на науковій ниві в мурах НТШ.

Друга з черги доповідь була проф. М. Андрусяка, на тему історії Львова від перших його основин. Багато нового матеріялу і причинків до Данилової столиці подав шановний прелеґент, тому приявні з правдивим насторожениям уваги вислухали його слів.

На закінчення, говорив про архітектурні цінноці Львова проф. В. Січинський, підкреслюючи вагу ренесансової доби, що позначилася такими великими досягненнями. „Львівська Венеція", зі своїм ринком, приковує увагу кожного знавця, а найкраща Кампанілля на сході Европи — вежа Корнякта та славна Трьохсвятительська Каплиця, це мистецькі пам'ятники архітектури взагалі в широкому світі.

Вечір відбувся при заповненій залі і тривав майже до півночі. Та ще поза північ велась товариська гутірка при столиках Клюбу, зокрема при столі, де сиділи науковці.

Л. Л.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДІТРОЙТ, МИШ. — Т-во Запорозька Січ відд. 75 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. листопада, точно о год. 1 попол., в У. Н. Домі, 4655 Мартін. Проситься всіх членів прийти на збори, є дуже важні справи до полагодження. — Зубар, рек. секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Бр. св. Димитрія відд. 288 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. листопада, о год. 1:30 попол., в українській залі. Довгуючих членів проситься вирівняти свої вкладки в противнім разі будуть суспендовані. — М. Брус, предс.; В. Гойзан, кас.; Д. Мушастий, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла відд. 147, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. листопада, в парафіяльній залі, 803 Фронт вул., в год. 2-ій попол. Проситься членів прийти на час є важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається принести свої вкладки на збори, бо секретар дістав наказ від гол. канцелярії не приймати вкладок від членів вдома. Секретар буде приймати вкладки вдома тільки від позамісцевих членів. — Д. Рудакевич, предс.; Г. Біленький, кас.; І. Федорак, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в середу 11. листоп. о год. 7.30 вечором, в У. Н. Домі, при Фліт вул. Проситься членів прийти на збори в означений час і заплатити свою вкладку. Довгуючі члени хай вирівнають свої вкладки на цих зборах, або найпізніше до 25-го лист., інакше будуть суспендовані. — П. Костик, предс.; Ів. Патуляк, кас.; В. Кушнір, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. о. Николая відд. 276, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. листопада, о год. 1:30 пополудні. Проситься всіх членів прибути на ці збори і привести зі собою своїх Приятелів, які ще не є в нашій організації, щоби їх вписати в ряди членів УНС. — С. Ліцовська-Редеґен, рек. секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН.—Т-во Українська Січ відд. 59, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 14. листопада, в У. Н. Домі під ч. 517 Галет вул., точно о год. 7:30 ввечорі. Взивається все членство прибути точно. Уряд Т-ва здасть звіт зі Союзових зборів. Батько Союз обходить 60-річчя свого існування в тім році, як рівнож буде Союзова Конвенція. Щоб ми всі якслід вшанували Союзовий ювілей то кожний союзовець нашого Т-ва обов'язково має приєднати до Союзу в цих місяцях найменше по два нових членів. — М. Галькевич, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ відд. 371, відбудуться в п'ятницю, 13. листопада, о год. 8. вечером, в Січовій залі при 18th Avenue. Проситься всіх членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах відділу. — І. Тарновський, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Варанюк, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Т-во Укр. Січ, відд. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. листопада, о год. 2. попол., в парафіяльній залі, 45-47 Говп Евеню, Пасейк, Н. Дж., Проситься членів прийти на збори та вирівняти свої місячні належитості бо в противнім разі будуть суспендовані. — Уряд.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. о. Николая відд. 127 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. листопада, в церковній залі по співаній Службі Божій. Урядники полагоджують справи в четверту неділю, зараз по спів. Сл. Божій при Fillmore і Oneida St. Просимо членів платити свої належні вкладки, щоб оминути суспендування. Суспендовані члени, якщо вирівнають свої залеглости будуть приняті наново. Просимо зголошувати знайомих в члени УНСоюзу. Пригадується членам сповнити свої обов'язки і дати одного доляра на Союзівку. — І. Вула, предс.; П. Володка, фін. секр.; М. Левицький, рек. секр

ДІТРОЙТ, МИШ. — Т-во У. Н. Союзу відд. 292, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. листопада, о год. 1:30 попол, в залі Укр. Нар. Дому, при 4655 Martin & Michigan Ave. Проситься численно прибути, тому що з кінцем року треба зробити річне замкнення діловодства. Проситься довгуючих членів вирівняти свої вкладки за цей рік. З огляду на те, що наш відділ в тім році стратив багато членів, мусимо всі доложити старань, щоб вирівняти ту прогалину ще до нового року. Віримо, що при добрій волі всіх членів приєднаємо нових членів. — В. Дідик, предс.; П. Кізел, секр.; М. Ґузиляк, кас.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир", відд. 324, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. листопада, о год. 8. ввечорі. Просимо всіх членів прибути громадно і вирівняти залеглі членські вкладки до УНС. — А. Горохівський, предс.; М. Вурак, кас.; І. Струк, секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge Branch 112 of Cleveland, Ohio will have their monthly meeting Sunday, November 15, after the 3rd and 4th mass in the church hall on West 7th and College Ave. All those in arrears in their dues please make every effort to pay up. — Ann M. Cooper, Secretary.

ДІТРОЙТ, МИШ. — Бр. св. о. Николая відд. 175, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. листопада, о 1-ій год. пополудні, в Укр. Нар. Домі, 4655 Мартін вул. Проситься всіх членів прибути на час, є дуже важні справи до обговорення. Як рівнож пригадується довгуючим членам щоб заплатили свій довг, тому що всі рахунки будуть замкнені з кінцем цього місяця. — С. Пелих, предс.; П. Павлик, рек. секр.; В. Бартош, фін. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Сестр. Благовіщення відд. 125, повідомляє членів, що чергові збори відбудуться в понеділок, 16. листопада, о год. 8. вечором, в Союзовім Домі, під ч. 845 N. Western Ave. Обов'язком членів є прийти, платити та вирівняти залеглі членські вплати. — А. Шиян, предс.; П. Яворська, кас.; І. Подола, секр.

В неділю, 15-го листопада 1953 р., у другі роковини смерти
бл. п. Мгр-а МИКОЛИ КУНИЦЬКОГО,
б. адвоката в Глинянах, буде відслужена в год. 11-ій ранку в українській гр.-кат. Церкві св. Юрія в Ню Йорку (долішня каплиця)
ЗАУПОКІЙНА БОГОСЛУЖБА з ПАНАХИДОЮ
на яку всіх Друзів, Побратимів та Знайомих Покійного запрошує
ОЛЕКСАНДРА КУНИЦЬКА
дружина.

ТАРЗАН, ч. 3184. Здобич.

T. -YAT, DETHRONED KING OF A TRIBE OF GREAT APES, ROAMED THE JUNGLE AIMLESSLY SEEKING SOMETHING ON WHICH TO VENT HIS RAGE.

IT WAS IN THIS STATE OF MIND THAT THE HUGE, MANLIKE BEAST, LUMBERING SULLENLY DOWN THE RIVER TRAIL, CAME SUDDENLY UPON JESSICA.

THE FIRST INTIMATION SHE HAD OF TO-YAT'S PRESENCE WAS WHEN A BRUTE HAND CLUTCHED HER ARM.

Ту-Ят, здетронізований король племени великих мавп тинявся безцільно по джунґлях, шукаючи чогось, на чому міг би вилити свою лють.

В такому то настрої ця могутня людиноподібна бестія, йдучи похмуро лісом понад річкою, нагло натрапила на Джессіцу.

Перший знак присутности Ту-Ятса для неї був тоді, коли рука тварини вхопила її рам'я.